

La Nació

Setmanari adherit a la Unió Catalanista

Redacció i Administració : Canuda, 14, pral.

Del moment bèl·lic

Prosseguint el reconqueriment de la nació serbia

El voluntari català Josep Selma, en les trinxeres franceses

El legionari Vidal i Sardà — a qui podem nomenar l' historiador de la campanya d'Orient— ens conta, en la lletra darrerament remesa, la joia de les hores del repòs, com aiximateix ens ha contat les penallitats i els horrors inconcebibles dels dies de lluita contra l'enemic i contra els elements per les desolades, per les devastades terres de la Serbia, infortunada i màrtir...

«El tercer dia d'Octubre, rellevats pels colonials-zuaus, anem a tres quilòmetres endarrera, al costat d'un vilatge; de bon matí, per a avisar-nos, ens envien una canonada; les pobres cases han rebut: amb prou feines poden tenir-se dretes; els estatges d'aquests inofensius vilatans resten destruïts, enrunats; i cregueu que feien el que podien, i més del que podien, pels causants de la seva miseria, pocs dies abans de lliurar-los-en nosaltres; aqueixa és la especial faïç que tenen d'agrair: rompre l'instrument o treure's del davant la persona, o persones, quan ja n'estàn servits, o la hora de pagar arriba; aqueixos són els principis en que s'inspiren els seus mètodes de cultura; aqueixa és la seva civilització: matar i arruïnar i cremar tot quant sigui obstacle a la expansió absurda del seu imperialisme...

» En Manuel de Montoliu podria donar-se una volteta per aquests indrets, quan els seus apòlogats estan en acció; és possible que rectifiqués, bon xic, les opinions i judicis que de la psicologia i costums dels fills de l' Imperi germànic té emeses en repetits treballs literaris; és probable, però, també, que s'hi ratifiqués; hi ha idees que són suggerides per l'afinitat ànima, no pas per la consciència ortodoxa dels fets i expressions dels homes normals, en les relacions socials i universals.....

» La justícia eterna és inexorable, i ella esdevindrà l'arranjadora i reivindicadora de les lleis i els drets que han profanat i desvirtuat uns homes sense raó i sense dignitat propies!

» Ara, prou d'aquest color... Sabeu sobre de què estic assegut, ara, quan us escric?... Damunt de una pila de palla; eh?... Doncs, és un luxe que no podem permetre'ns gaire sovint; hem adquirit el mal costum de dormir en un matalàs de terra, que, quan no és dura i freda, és perquè s'ha estovat de xopa... Més, si estem al repòs, el trobem delitós; i que ens hi despertem del mateix costat que ens hi posem; quan tots dormim, a terra plana i galana, col·locats simètricament paral·lels, apar com un bosc tal·lat, els troncs dels arbres del qual

El voluntari català Josep Martí

unes mans fetes a fer-ho els hi hagin disposat d'aquella manera, per a carretejar-los, després, cap a la serra mecànica...

» Una sola cosa té el poder de desvetllar-nos: l'arribada de l'estimadíssim i mai prou alabat company nostre que crida: «El cafè!...» Ah, renoi!... Immediatament, descloem els llavis; després, les parpelles; i restem tots, en la mateixa actitud, per breus instants, com els pollets, quan els porten la becada..... Aquí haig de deturar-me, irremissiblement, i, en nom de tots, i meu, fer present, al Comitè de Germanor, i, de faïç particular i respectuosa, a les gentils i generoses dames de Vergés de Monnegal i Oriol Martí, dignes presidents de tan patriòtica i pràctica institució, de l'homenatge i l'acatament més sumisos, ensems que de les expressions remerciadores més efusives, per totes les fineses que d'ells, i d'elles, rebem....

» Per a endolcir i amenitzar el cafè calentó, hi barregem llet condensada, de la que les nomenades dames ens en feren gràcia i que nosaltres servem com el més preuat tresor—; i està tan bò, que ni l'ambrosia amb que els déus del Parnàs s'embriagaven pot comparar-s'hi... Després, bebem un tragueta de tafia, i, finalment, ens fumem un cigarret de bon

El voluntari català Pere Sabater, explorant el camí una avançada serbia

tabac, i així passem les hores al repòs...

»El patriarcal Rector de Vallfogona, escrivint, com tenia per costum, al seu Bisbe, no s'hi posava tan còmodament arrepapat com m'hi he posat jo per a escriure-us a vosaltres!

»Amb el pensament fixe al lloc on som, fiteu una mirada, ben intensa, en la terra nostra, en Catalunya, la patria enyorada, que no recordem, mai, perquè, per a recordar-la, caldria, primer, oblidar-la, i ella és la nostra vida; per ella, en nom d'ella, lluitem i patim, i, per ella i sols per ella, vencerem, o morirem!.....

»Rebeu, tots, una forta abraçada nostra...

Tot just acabem d'extractar els precedents paràgrafs de la lletra d'en Vidal i Sardà, i ens en cau a les mans una d'en Lisa, el legionari lleidatà, qui ens fa saber—11 Octubre 1916—la mort del seu company de glories i fatigues.

»Eren les quatre de la tarda del dia 7, quan atacàvem una posició, ocupada pels enemics; i, ja que havíem avançat dos-cents metres, un meu company em caigué, ferit, als peus; veure'l caure, tirar-m'hi al damunt i desabotonar-li la guerrerra, per a fer-li una cura preventiva, fou la mateixa cosa; més tot era ja innecessari; la mort havia estat instantània; una bala li havia partit el cor. Dels ulls me rebotaren les llàgrimes, ardentes com la sang viva que brollava del pit generós del meu germà...

»No podia, en aquells moments, fer res, per ell, més que plorar; en separar-me'n, per a reunir-me als demés, me semblà que, mort estant, em demanava que li jurés el compliment de la seva petició darrera... Tal com se m'han anat presentant ocasions de complir-la, la he complert!... Satisfet pots estar, germà!...

»He pres part, en aquesta campanya, en vuit combats, i no n'he vist cap de tan horrorós: les bales queien a milions; no hi ha ningú, ni el Dant, que resucités, podria imaginar ni escriure una visió semblant a la hecatombe del dia 7 d'Octubre de l'any present...

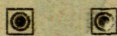
»Mort el meu company, no ha quedat cap més català, a la Companyia, que jo; ha calgut que caigués la meitat de la gent nostra, per a foragitar-los, de les posicions que ocupaven, els matadors del germà meu i de tants i tants fills de Catalunya i de la França i de les altres nacions invadides per les tropes imperials.....

»Ha mort, també, el sargent legionari gironí Jeroni R. Era molt valent i estimat de tots els oficials.»

Així és com van caient, morts o mutil·lats, els valentosos legionaris catalans que lluiten, per la llibertat del món, en diferents sectors de la immensa semovient muralla de foc que les nacions al·liades oposen a la invasió més inhumana i tràgicament esfèridora que somnià podien tots els criminals i malvats i folls, junts, haguts i per haver, de la terra, ni que la concepció d'aqueixa infinita serie de brutalitats, profanacions i ruïnes, coronada per l'incendi de mitja Europa, fos inspirada en les llegendes cruels i torturadores, de turments i lamentacions i xiscles i cruïxir de dents i foc i fosca eterna, que, d'ésser cert tot, de cabre dins de les lleis universals, a ningú, amb més justícia que als culpables, als grans pecadors, als rèprobs, als maquiavèlics, als Torquemades moderns, als inquisidors del segle xx, als engendradors, als propulsors, als executors, hiperbòlicament dolents, immorals i desnaturalitzats originadors d'aquesta guerra, hi hauria

motius i raó per a llançar-los-hi, damnats per la ira i la furia, justificadíssimes, de la humanitat, ofesa i maculada en l'ànima, en la dignitat, en la consciència i en tot el que pot haver-hi de més respectable i sagrat entre la societat de les nacions i dels homes.....

ARNAU DE VILANOVA

Permanent encant polític

És cosa certa que del continuat flux i reflux de les públiques actuacions de certs agrupaments polítics catalans ne prové i se'n deriva l'actual públic i permanent encant de consciències a que semblen abandonats alguns dels homes que, fins fa poc temps, integraven certes agrupacions polítiques afectes al moviment nacionalista de la nostra terra.

A la generalitat dels seguidors de la política catalana i, més particularment que a ningú, a la generalitat dels homes afiliats als rengles aon pertanyien tota la colla de trànsfuges que ve anunciant-se passen a integrar els vells partits de la monarquia de l'Estat espanyol, els costarà molt comprendre les causes, motius i raons que aquests hagin tingut per tal d'anar a sotsmetre's, mansament, impudicament, a les organitzacions polítiques de l'Estat, fracassades, desmoralitzades i mancades, en absolut, de tota virtualitat regeneradora.

La metamòrfosi política que ja han experimentat alguns dels homes que, amb relativa i àdhuc amb notable distinció, havien figurat en agrupaments polítics de tendència catalana, igualment que la metamòrfosi que sembla està a punt d'experimentar altres homes que encare en aquests moments figuren com a components de les engrunes de fracassades i disoltes organitzacions polítiques catalanes, no signifiquen altra cosa que la pública revelació de la manca de conviccions i la orfanesa de sentiment català que han patit i pateixen els homes que, havent figurat com a partidaris de un aspecte del moviment nacionalista de Catalunya, se'n van a confondre's i barrejar-se amb les xorques i impures actuacions que només poden emparar-les, protegir-les i ésser-ne col·laboradors directes, aquells esperits mesquins que en actuar en pro de una determinada modalitat política sols ne cerquen el bé particular, el profit propi.

La nostra tendència catalana, la nostra posició nacionalista, ni ara ni mai ens ha permès fiar-nos de les actuacions de la política de l'Estat, perquè, apart de les xacroses tares de que està rublerta, entre la nostra finalitat i la que els representants d'aquelles actuacions persegueixen hi existeix un món de incompatibilitats i de interessos morals que ens fa rebutjar, ara, i ens farà rebutjar, a tothora, l'aproximació nostra a tots aquells organismes arbitraris i artificiosos que despleguen les seves funcions a l'empar del sistema polític que combatem i ens fan sentir a nosaltres, al nostre poble, els efectes de un règim de unitarisme que no ens plau i, per tant, no en som ni volem ésser-ne partidaris, puix pugna i eter-

nament pugnarà amb el nostre col·lectiu mode d'ésser. És, doncs, per les mateixes raons que, ara i sempre, ens impossibilitarien col·laborar a les accions de la política espanyola, que no podem concebir com hi ha ningú que, havent-se presentat davant del poble català a posar de manifest, innombrables vegades, les tares d'aquell règim, li facin, ara, acatament i, tot xiroiament, se n'acceptin mercès i favors i actes de diputat o nomenaments de alcalde, disposant-se, ensems, tots els evolucionistes (?), a fer les mil i mil genuflexions davant de les més genuïnes representacions de la situació política a que acaben de col·locar-se.

El nostre poble que se'ls ha escoltat, el nostre poble que se'ls ha cregut, potser sentirà defallir, per uns moments, la fè que encare pugui tenir pels ideals que viuen arrapats a les més pregones interioritats de l'ànima catalana, però estem certs de que si el defalliment se produeix serà passatger i efímer. I és que, malgrat tot, a Catalunya, no hi arrelarà cap mena de institució política que visqui allunyada del poble i contra la voluntat del poble.

El renunciament ideològic que ja ha començat a portar-se a cap per part de alguns polítics catalans, podrà ésser, potser, la primera pedra de la base aon l'Estat pensa bastir-hi un nou, un modern caciquisme, que domini Catalunya i permeti, al Govern de l'Estat, fer el que vulgui dels nostres destins nacionals; però, encare que això fos, pensi tot-hom que la nostra voluntat, que la nostra idealitat, que l'esperit de Catalunya, mai, mai, podran heurè'l.

A despit dels que es prestin a trair el poble; malgrat els rebaixaments i les renunciacions i les defeccions dels que deuen estar cansats de formar al rengle dels oposicionistes, el nostre poble marxarà endavant i reaccionarà, perquè a Catalunya—ja s'ha dit i repetit—no pot germinar-hi altra acció política que la que es produeixi lluny dels conciliabuls, de sentit immoral i regressiu, de la baixa política.

Convenia, és cert, un sanejament a la general actuació de la política catalana i ha vingut, per tant, en bona hora, aquest públic encant de consciències i conviccions polítiques.

Cal depurar més encare i llançar lluny, ben lluny de nosaltres, tots els elements que a les públiques actuacions dels pobles no hi sàpiguen veure més que l'aprofitament de tota mena de immoralitats per a les personals conveniències.

Entretant, que segueixi l'encant; que les desferres polítiques del nostre poble vagin unint-se i apilant-se; que s'ofereixin al millor postor que, tot passant, necessitat d'elles tingui; però que vagin depressa a liquidar; no fos cas que el poble, veient en aquell immunde i permanent encant un perill de infecció per a la salut i la vida pública de la nostra terra, es decidís a fer aplicació del procediment més eficaç i expedit que existeix per a evitar el contagi.

Que vagin depressa a fer la liquidació, repetim, i així evitaran que el bon poble, cansat d'encants i de trastos vells, els arbori tots, deixant a l'acció de les flames la purificació de l'ambient i dels nostres costums polítics.

Escoles catalanes! Professors catalans!

Un aspecte de la nostra desnacionalització

BEN sovint veiem per les places i carrers de la nostra Barcelona nombrosos estols d'infants que juguen a rotlle tot cantant cançons castellanes més o menys harmòniques i melodioses. Amb prou feines si de tant en tant sentim cantar dues o tres cançons, malmeses i envellides, en el nostre idioma nacional. Si un home, en sentir cantar els nostres infants amb la llengua del poble de Madrid, al·luqués els ulls, poc li costaria de creure que per comptes de passar per la Plaça Nova o la Plaça Reial, per exemple, passa pel *Paseo del Prado* o de *Recoletos*.

L'estranger que per primera vegada visita Barcelona, mai diria, en veure i sentir aquelles criatures que tan plenes de joia saltirenegen tot cantant en llengua castellana, que es troba a la capital d'un poble l'ànima del qual no és pas l'idioma amb que aquells nens canten. Se creuria, pel contrari, que es troba en mig d'una gran ciutat castellana o de l'Amèrica del Sur, puix que si no fos així no s'explicaria com la mainada de la nostra terra canta, i no pas per força, en aquella llengua; mai endevinarà que el català sigui la llengua natural d'aquells infants; mai s'arribaria a pensar que el poble del que aquests formen part tingui per idioma propi la llengua amb que fou escrit el *Consolat de Mar*, l'idioma amb que parlaren i escrigueren en Ramón Llull, en Ramón Muntaner, l'Ausias-March i tants i tants altres varons il·lustres que per mitjà de la llengua catalana feren sortir enfora llurs sentiments i exterioritzaren llurs idees.

Si li diguessin que Catalunya és una pàtria que no solament no té per llengua pròpia l'idioma castellà, sinó que està, nacionalment, dominada pel poble ibèric que aquesta llengua parla, no s'ho voldria creure. La dominació enlloc la veuria. Si Catalunya se sentís dominada —diria—, els seus fills forçosament haurien de sentir una pregonera aversió vers el poble que detentés llur llibertat; una justificadíssima antipatia vers la llengua, principal determinant d'aquest poble.

I no-gens-menys —continuarà l'estranger—, és a Barcelona on aquest espectacle tan particular i característic del poble espanyol, com són les curses de braus, té força d'atracció suficient per a omplir, amb gent de la qual sols un petit tant per cent és determinat per la immigració provinient de terres castellanes, tres grans places apropiades per a l'espectacle esmentat.

Jo em fixo—prossequiria—amb els establiments, no sols de naturalesa econòmica, sinó de qualsevol altre caràcter, que hi han en els carrers i places per on passo, i els rètols corresponents a aquests establiments, tots, tots, els veig escrits en la llengua que Catalunya,

si se sentís dominada, deuria rebutjar. Vaig als teatres d'aquesta ciutat i no més hi veig representar obres castellanes, el que prova, amb una evidència aclaparadora, que el nucli que a Barcelona existeix d'aimants del Teatre Català és migrat i pobre. Parlo en castellà a tothom, i tothom m'entén i tothom me respon en aquest idioma. Compró tots els diaris que a Barcelona surten; només dos, i dels de caràcter més modest encare, estan escrits en català. És cert que, mirant curiosament els aparadors de quelques llibreríes vetustes, hi veig algunes obres publicades en català, més tínc de suposar que són el producte d'uns quants literats aficionats a l'estudi de les llengües (1) que escriuen en català, talment com en quelques grans capitals europees hi ha cenacles de paleòlegs, que, a estones, parlen i escriuen en llatí, grec, sanscrit i altres llengües.

Si el poble català se sentís nacionalment dominat, els seus fills més joves se comportarien talment com els infants polonesos que posseeixen ja la heroicitat de la llur raça, i «als vuit i nou anys, —escriuen Marius i Ary Leblond (2)—se descobreixen soldats, conscients defensors de la seva raça, de la seva civilització. S'han adonat que hi han homes que combaten la llengua dels llurs pares, i enfront de les repetides temptatives dels dominadors per a utilitzar-los com a espies i traidors a les llurs famílies», acquireixen la noció del llur deure.

Aquestes cançons castellanes en els llavis dels infants catalans; aquesta manca quasi absoluta de cançons catalanes apropiades per a cantar ells, demostren, evidentment, que Catalunya no se sent dominada.

Si el poble català se'n sentís, faria de manera que els seus infants no cantessin, amb l'alegria pintada a la cara, cançons amb la llengua del poble que diuen que hi exerceix hegemonia.

Sempre que passem per un carrer o plaça de la capital de la nostra nació i veiem una munió de criatures del nostre poble que, tot jogant a rotlle, canten cançons castellanes, el pit se'ns omple de rabia, no contra aquelles criatures, no contra llurs pares, sinó contra el règim d'unificació i supremacia lingüística que, pel mitjà de l'ensenyament castellà, ens ha desnacionalitzat, i contra els catalans que, vantant-se d'ésser nacionalistes i sabent la causa de la nostra descatalanització, no contribueixen a la reconstrucció de la personalitat catalana fomentant l'ensenyament català.

R. RÀFOLS I CAMÍ

(1) El bisbe de Mallorca, en una Comunicació relativa a la llengua catalana, adreçada l'any 1914 a l'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana, ensems que manifestava que en el Seminari d'aquella ciutat s'hi estudiava la varietat mallorquina del català, considerava aquest estudi com a propi de la paleologia.

(2) *La captivité d'une langue. Le Polonais. Vist en la Monografia relativa a Polònia de la Historia dels moviments nacionalistes, per A. Rovira i Virgili.*

Per la dignificació de un poble

Nacionalisme aragonès

És innegable la existencia de un esperit nacionalista aragonès, tota vegada que és innegable, també, la existencia de un poble que s'apel·la Aragó i gaudeix —anc que no li sigui regoneguda— una personalitat ben definida i ben pròpia.

Fixant-se en la nostra afirmació, algú hi haurà, tal volta, que farà un gest irònic i en va cercarà la representació del nacionalisme aragonès, puix que, aparentment al menys, enlloc trobarà la manifestació d'aquell sentiment nacional.

Això, certament, és veritat; però no oblidem que, de la nostra personalitat col·lectiva, no som, els homes d'ara, totjust, només, els que devem portar-ne la representació.

Havem una història, la història de l'Aragó, i, davant d'ella, no costa gaire evidenciar l'afirmació del caràcter nostre, i la existencia de la nostra raça.

El sentiment del nacionalisme aragonès es referma i manifesta en un símbol vivent, que és la bandera nostra, la bandera barrada, la qual, mentre la manteniren els fills de la pàtria, no toleraren, mai, que ningú la ultratés.

Portant-la mar endins, expandint la pròpia influencia lliberadora i civilitzadora, respectant i acatant, emperò, les llibertats ja establertes, la senyera catalana i el penó barrat nostre, en fraternal comunió, reunits per íntima concòrdia, devenint una sola ensenya gloriosa, ferm i bell heraut de les nostres accions conjuntes, aquella bandera, magnífica, hermosa, segellà una veritable mancomunitat espiritual, i, per tant, no fou, jamai, emparadora de cap il·lògica i arbitrària concentració ètnica, com les que, modernament, els poders tiranitzadors imposen als pobles que dominen.

L'afirmació del caràcter nacionalista nostre, del sentiment col·lectiu dels aragonesos, deu manifestar-se, sempre, accentuant, cada vegada més, el desig de mostrar, davant del món i de la civilització present, que som i volem ésser un poble digne, bò i rebutjant totes les petiteses i ínfims atributs que ens han embolcallat en una falsa auriola de poble brutal, compost d'homes testaruts, i aferrats a la veneració d'una serie d'anacronismes.....

No volem cantarelles carrirclones ni místiques devocions, que ens han fet merèixer, de tots els homes que viuen allunyats de la terra aragonesa i, en conseqüència, no coneixen la intimitat de l'esperit nostre, una qualificació no gaire honorífica i ben poc digna....

Aragonesos! Afirmem l'anhel que hem de sentir per tal de poder transformar-nos en un poble nacionalment ben constituït; i desposseim-nos de les excentricitats que subjecten el nostre esdevenidor nacional a un postració psicològica funesta, i per a lliberar-nos de la qual hem de bregar amb tota la nostra força!

La existencia de l'esperit nacionalista que hem fet notar al començament d'aquest article és una efectivitat al nostre poble i a l'ànima de molts aragonesos... Manca, ara, només, que el fem eixir a la superfície, empenent-nos la croada de dignificació col·lectiva que ha de regenerar-nos i emancipar-nos de tota llei d'atavismes embrutidors.... Fem-ho així, fills de la terra d'Aragó, car la nostra pàtria s'ho mereix, i ella és qui ens ho demana!.....

GASPAR TORRENTE

MIGRANYA, DOLORS NEURALGICS

: : : FEBRES, Etc., SE CUREN AMB

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia., J. Segalà

Al detall: En totes les farmàcies CAPSES D'UN CATXET : 35 cénts.

KALMINE

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS :: REPRESENTACIONS

:: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES ::

CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226

::: SANTIAGO DE CUBA :::

Parlamentaria

UN diputat regionalista, el nom del qual no he de repetir, ha dit, a la Cambra popular de l'Estat espanyol, referint-se a una possible expansió comercial amb certs elements jueus de Constantinoble i Salònica, que devia difundir-s'hi l'ensenyament del nostre «idioma»; i afegia que la majoria dels pobles d'Europa tenen escoles de les respectives parles als Consolats, menys Espanya. — Hi ha que fixar-se que diu «pobles», i que ell es refereix a Espanya, i que Espanya no és un poble, sinó un Estat compost amb diferents pobles, l'idioma d'un dels quals és imposat com a oficial a tot el conjunt d'agrupaments ètnics; i que l'orador diputat al·ludit és fill d'un poble d'aquest Estat que recentment ha proclamat uns principis nacionalistes, que l'agrupació política a la qual ell pertany vol aparenyar, sempre, com la legítima monopolitzadora de tot sentiment reivindicador, en el sentit nacionalista del concepte; hi ha, finalment, que tenir en compte que un diputat, quan parla en representació dels que l'elegiren, comet un greuíssim manament al deure contret, si avantposa els interessos estranys als que ell té la obligació i el dret incontrovertible de defensar, i que aquest manament assoleix els cims de la vergonya i del desprestigi representatiu i personal, quan, no deturant-se en el camí de les prevaricacions, es portega el verb propi donant la preferència a l'idioma imposat com a oficial; i això és el que es desprèn, innegablement, de les paraules pronunciades a la Cambra popular de l'Estat espanyol pel diputat al·ludit, quan insinuava la conveniència de la difusió del nostre (?) —del seu, en tot cas— idioma a Constantinoble i a Salònica, per a facilitar i afavorir una futura expansió comercial, que, mirant, ara, la esmena, en el sentit utilitari que per a Catalunya podria tenir, tampoc beneficiaria els elements que més dret i més necessitat ne tenen del profit material que de l'actuació política pugui treure'n el repetit diputat regionalista.....

Dient el que precedeix no m'he proposat, només, fer esment de les paraules d'aqueix... diputat, sinó, de bones maneres, exposar, a la consideració de Catalunya, dels catalans, dels catalans que aimen Catalunya, el comportament dels regionalistes, particularment en tot allò que fa referència a l'idioma de la terra....

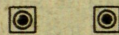
Els bons castellans, els bons andalusos, els bons gallecs, els bons euskadians, tots els homes d'ànima pura que integren l'Estat espanyol, fins els bons madrilenys, en l'accepció centralista de l'adjectiu, no els volen, no els creuen, i deuen execrar-los, als regionalistes, als homes que diuen representar Catalunya com a una regió d'Espanya; i si els personatges de la noria política del planell madrileny els volen, els donen bel·ligerància, és per afinitat ètica i externament doctrinal, perquè els homes de la farsa administrativa i governamental que esterilitza totes les bones i rectes actuacions en tots els ordres de la dinàmica biològica de l'Estat espanyol, necessiten tenir, a cada regió —permeti-se'm—, qui els enxufi els extrems dels tentàculs absorbidors de la sava que els cal per a nodrir el monstros invertebrat que se'n diu burocràcia...

Quedem, doncs, que cap home d'esperit democràtic pot passar ni pair els regionalistes, que, ara, per comble de combles, han fet confessió de nacionalisme...

El que més podríem témer, els catalans que mirem Catalunya com la patria mare, seria que, a Madrid, i a tota Castella, i als altres pobles que componen l'Estat hispànic, se'ls creguessin als diputats regionalistes...

El que més pot aconortar-nos, i fins omplir-nos de joia, als catalans que aimem Catalunya com la patria propia i natural, és que, si avui, als regionalistes, no se'ls creu ningú, de debò, demà se'ls creuràn menys; i quan més antipàtics se facin a tothom, més proper estarà el dia gloriós i feliç en que tots els fills de la terra catalana podran, a plena vida, cantar himnes de victòria i de pau perdurable.....

EDUARD LÓPEZ-NERIN

L'Exposició d'Art francès

Un aspecte català

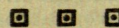
UN artista de mèrit veritable ha restat, fins ara, ignorat per a nosaltres, els catalans de la gran urb... Aquesta notabilitat artística, no-res-menys, és ben nostra, és ben bé de Catalunya...

A Barcelona, durant la pròxima primavera, hi tindrà efecte una Exposició d'Art francès, i, allavores, se'ns presentarà, a tots, ocasió propícia per a poder admirar i celebrar la valua de la personalitat al·ludida...

Celestí Manalt és fill de Perpinyà i molt conegut i estimat pels seus paisans...

A la Exposició esmentada, a més de veure-s'hi produccions dels germans Violet, d'en Soudre i d'altres prestigioses firmes, hi figuraran diverses obres escultòriques de l'artista nomenat, els mots titulars de les quals enuncien ja prou els assumptes que han servit de inspiradora base a l'artista creador: *La dansa catalana*, *La fugida davant del barbre*, *L'home de la espina*, *L'home que plora*, *Pietat* i *L'hivern de la vida*, que està donant-hi els últims tocs, formant, aquestes labors, en unió simpàtica amb les dels altres artistes expositors nomenats, una bella manifestació de l'art de la terra catalana, en digne maridatge amb els meritissims treballs que puguin presentar, en primer terme, els competents autors que integraran i donen nom a la futura Exposició d'Art francès que tindrà efecte, a Barcelona, durant la primavera de l'any 1917.

En Celestí Manalt serà ben rebut per tots nosaltres, dolent-nos, però, que la seva excessiva modestia no ens hagi permès conèixe'l abans d'ara...

RECTIFICACIÓ

En l'article del nostre benivolgut company en M. Alcàntara i Gusart, publicat en el número de la setmana passada sota el títol de «Catalunya, Catalunya i Catalunya. Socialisme, socialisme i socialisme», aparegué una errada que, encare que el criteri general de l'article la subsanava, considerada en sí, podia donar origen a torçades interpretacions.

El primer paràgraf apart de la tercera columna, deia: «Nosaltres devem aspirar a creixer i no a consolidar-nos en força catalana, etc.» devint dir: «Nosaltres devem aspirar a creixer i a consolidar-nos en força catalana...»

Els salvatges

CONTEN les histories que quan Cristòfol Colom va descobrir les Amèriques, els seus acompanyants, per apoderar-se de les riqueses d'or i de pedres precioses dels indígenes, amb una certa aparença d'honradesa els oferien, a canvi del cobdiciat tresor, bocinets de mirall, que els salvatges acceptaven amb gran contentament d'haver obtingut tan brillant aventatge, i amb els quals ornaven i completaven la seva més o menys abundosa vestimenta.

La cosa—natural obrant damunt de generacions primitives—, no és, psicològicament, gaire complexa: els uns obraven de *murrís* i els altres *es deixaven enredar*.

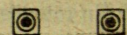
Es parla del pas per Barcelona de personalitats que s'ha convingut en anomenar «altes». Es diu que la visita té per objecte fer-se càrrec de la potencialitat industrial de la nostra regió. I tots els nostres botiguers íntegres —això és: botiguers per essència, per presència i per potencia—, davant la sola enunciació del pas de la caravana, es senten invadits d'una mena d'ansia beatífica que commou les més delicades fibres de la llur botiga espiritual. Ens diuen que hi ha hagut reunió de certes Cambres i de certs Foments, que s'ha reduït a una serie alternada i ininterrompuda de sospirs, més o menys intencionats i significatius, aprovats per unanimitat.

L'endemà, pels diaris indiscrets o pels cercles ben informats, s'ha murmurat:—*Diuen* que si a *fulano* el faràn *conde*.—*Diuen* que si a *zutano* el faràn marquès. I, al millor, són les ansies mal retengudes del propi aspirant a afavorit les que ho *diuen*.

La psicologia de les nostres classes productores és de les més meravelloses i commovedores. I és que, en general, els nostres burgesos no són, tal com se'ls vol presentar, una mena d'ànimes perverses i insensibles a tota emoció espiritual; els nostres burgesos no han arribat a aquest refinament de crueltat, car tot refinament és una decadència composta d'haver passat per una civilització, i els nostres burgesos no hi han passat encare. Aquell que haureu judicat com a estòic davant el dolor i com a impermeable a tot sentiment, perquè davant la exposició de les miseries d'un seu obrer li haurà denegat tranquil·lament un petit augment de jornal, poseu-li una mica de quincalla sobre el costat esquer de l'americana, poseu-li una faixa transversal sobre l'abdòmen i veureu com, d'emoció, el pit li sangloti i com llàgrimes d'enterniment li entelen la vista... I d'això gosareu dir-ne un mal home!

No, això no és un mal home; això és un home que no ha passat per la civilització. I no és pas culpa d'ell si del segle xv ençà la humanitat s'ha afinat d'una faïça molt fragmentària. No és pas culpa d'ell si el sastre li ha fet un trajo de color o negre, enlloc de penjar-li una anella al nas i posar-li un cinturó de plomes. (Hemeroteca General)

PERE CARDENAL

Notes de la Guerra

De les hores de lluita i de treva

HAVIEM donat la mala nova de que el voluntari valencià Aix, juntament amb una Secció, el 4 de Juliol, havia estat fet presoner, a la batalla del Somme; més, ara, hem de fer saber que ell i quasi tota la Secció han pogut evadir-se; l'Aix es troba, altra volta, a Lió, més entusiasmat que mai, segons ens conta el legionari barcelonès, company d'armes seu, Àngel Martínez, qui ja està completament curat de les greus ferides rebudes lluitant contra aquella genteta...

J. Molins, de Barcelona, és lloctinent, a la Legió Estrangera; altres catalans, que ho han guanyat, també, seran ascendits al mateix grau.

Marc Guinobà, que caigué malalt a Macedònia, ara és a Niça, molt ben assistit; troba estranyament contradictori — diu ell — que, ara, a l'hospital, s'hi senti tan bé, i quan estava bò passés tantes amargors, sent així que al camp de brega hi era per a defensar una pila de coses nobles i justes....

Pascal Abenoza, comptat com a desaparegut, és a la 1.ª Companyia de la Legió Estrangera; ho publiquem per a que els padrins de guerra del referit legionari ho tinguin present per a remetre-li novament les lletres que, per no saber on parava, havien estat retornades a la procedència.

Els catalans que formen part de la secció de Metralladores del 4rt. Regim. de Tiradors, que, des del 25 d'Octubre, són rellevats de les trinxeres, es troben al repòs; avisem al legionari Pere Farré, de la 6.ª Companyia de Metralladores, que envià a Lió a cercar el paquet del primer de Novembre, detingut perquè no portava l'adreça del *Dépôt*.

Lluís Soldevila, amb permís setmanal, ens anuncia el retorn al seu lloc.

Eloi Sanromà, ferit greument, al Somme, per un obús que se li emportà un braç, és apadrinat pel Comitè de Germanor, que està disposat a fer tot el que s'hagi de fer per aquest digne i brau fill de Catalunya, en compliment dels acords presos per la Comissió organitzadora del festival celebrat al Palau de Belles Arts, en profit i homenatge dels catalans que es batien, en unió dels exèrcits de la Europa bona, contra els de la Europa dolenta....

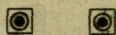
Enric Barba, Vicens Mas i Pere Muxinach, que anaren a París, amb llicència, foren rebuts amb tots els honors pel Centre Català en ple; Pere Balmanya, el president, els convidà a la seva taula, a tots tres, a pendre un repàs, junts amb la família de tan simpàtic amfitrió, a qui, des de les columnes de LA NACIÓ, els plau, novament, dir-li: Gràcies, per tot! Foren presentats, més tard, al pundonorós diputat Francesc Macià, donant-se, per a celebrar aqueixa afalagadora circumstància, un àpet de germanor, en el qual s'hi reuniren vint catalans, entre els que s'hi notà la presència, gratíssima per a tots, de les xamoses, alegroies i catalanes fesomies femenines de les dames i damiseles familiars d'alguns dels presents a la festa, que, de passada, direm que durà set hores; això sí, *Els Segadors*, *La Marsellesa*, *L'Emigrant*, altres cançons i cançonetes catalanes, i entusiasme i alegria, n'hi havia i en sobrava, encare, per al pare i per a la mare, i fins per als avis;

els tres legionaris nomenats, sobretot, per als quals es feia la festa, no s'hi veien de contents; que tornin, ben aviat, amb la nova final de la victòria definitiva, per a coronar-los, tots, amb els llors de la glòria triomfal, és el que desitgem els catalans de París i els de totarreu, per a cantar, aquell jorn felicíssim i esplèndid de la lliberació de la humanitat, l'himne de la pau entre els homes damunt la terra...

Un fill de la Provença, amic de Catalunya, ens conta els anhels i les esperances dels catalans legionaris que es batien plegats amb els exèrcits del Rei Pere de Sèrbia, i diu que són gents disciplinades i fortes, que humanitzen la guerra en tot quant els és possible i prudent, no obstant la ferocitat dels austro-prussians...

**

El retrat que, portant l'epígraf de «un voluntari català caporal de la primera companyia de la Legió Estrangera», fou publicat en el número anterior, deu portar el nom d'en Pascual Ferrer, que es el nom del mentat caporal.

AL VOL

Senyora Neutralitat.

SEMPRE, al camp de les idees, com al de les activitats, ha calgut, per al triomf de les unes i la efectivitat de les altres, definir la norma d'actuació i desllindar de prejudicis el nostre radi d'acció, per a poder seguir, sense entrabancs, ampliament, la evolució del temps i de la civilització.

Les posicions còmodes, adoptades al terreny ideològic o durant la lluita, són signe de feblesa, de misèria d'ànima, són la característica de temperaments indecisos, insincers o predisposats a la prevaricació.

A mesura que s'ha anat accentuant a la psicologia humana l'avenç que va realitzant-se al món, ha anat exercint-s'hi una depuració cada dia més eficaç, més conscient, amb el fi i l'efecte de verificar, de faïç rigorosa, l'estat biològic, sense vilipèndi, de la societat tota.

Els pobles que viuen en un endarreriment perpetu i qual acció retrospectiva ha sigut i és la base del que podríem dir-ne la seva vida, són, només, els que han adoptat aqueixes posicions còmodes, sintetitzades en una paraula — santa paraula! — : neutralitat.

El conjunt de individus formen un poble, un conjunt de pobles formen l'Estat... Quan aquest encarna l'antitesi i l'antagonisme de dues races o més, com passa a l'Estat espanyol, és fatalment inevitable, tard o d'hora, el xoc, físic o espiritual.

Catalunya no l'ha adoptat una posició còmoda, malgrat molts dels seus homes representatius, per la influència retrogradant que pateixen, l'han adoptat...

Catalunya, davant del món, ha sentit i ha volgut fer sentir llur magnanimitat; ha posat de manifest, de manera grandiosament bella i abnegadament heròica, les virtuts sublimes dels fills seus; ha exposat, a la faç de la civilització moderna, la

positivitat de les ideologies pels seus nuclis d'acció lliberadora concebides i proclamades; ha fet, en un mot, acte de presència, en còs i ànima, a la tràgica disputa que a sang i a foc enrogeix la Europa i a totarreu aon la seva representació hi ha estat oportuna, o hi ha calgut, per als interessos presents i futurs de la pàtria...

Catalunya no és neutra: té sexe; i, per això, sempre que senyora Neutralitat ha trucat a les seves portes, li ha respost: «Senyora, per a fenòmens, vagi més amunt, que es fàcil que en trobi»; i, molt contrariada, ha seguit el seu camí, fins a topar amb la porta del Congrés espanyol, on, en oir-li la veu i saber-li el nom, li digueren: «Passi, senyora»; i allí hi ha fet estada....

Estudiantades

Barcelona, ciutat pacífica, focus on s'hi concentra tot l'esperit de consciència de classe, on hi fermenta permanentment l'ànim de rebel·lió, de revolta seriosa contra tota injustícia i iniquitat; Barcelona, que marxa al cap de tot moviment de reivindicació proletària, revelant, sovint, el mal-estar que es sofreix, que ens denigra i degenera, i que cada dia augmenta; Barcelona, que, dintre la complexitat del seu viure i de les seves necessitats, mai s'ha alçat ni llançat a la protesta pública sense una causa justificada i sense abans haver meditat bé la posició que anava a adoptar, cercant, sempre, la solució de tot el que podria alterar el seu viure, per camins legals i pacífics, avui, com cada començ de curs, és el teatre on s'hi desenrolla la tristíssima comèdia que té per protagonistes aquells que el dia de demà tenen de venir a parlar-nos de lleis, de dret, de jurisdicció, o de qualche altra branca de la ciència, així tot seriósament i com imposats de un civisme exemplar.

Jamai aconsellarem que, per a fer respectar l'ordre i els drets dels demés ciutadans s'hagi d'apel·lar a la violència, i menys avui que els àrbitres de l'autoritat exerceixen aquesta aténint-se, sempre, a les seves conveniències.

Però és el cas que, a Barcelona, a Catalunya, quan la ona del malestar s'agegant fins a esclatar, la violència i la injustícia són la norma seguida, i la repressió burgesa cau com brasa de foc que tot ho arrasa, i això passa quan amb justícia i davant de les penalitats del viure, davant de la realitat del moment, es demanen elements de vida per a fer menys greus els dolors i les privacions.

Avui que la pau de Barcelona és pertorbada per una part de jovent estudiantil, que, a més de no servir el respecte al Claustre, pertorben la vida i infringeixen els drets dels ciutadans tots, es procedeix, també, injusticiàriament, benèvolament. Per què? Perquè aquestes són les lluites d'entre la burgesia, i no hi fa res que la seva actitud no sigui justificada ni definida... Els estudiants volen fer broma; són els «*enfants terribles*», que, amb la insubstanciabilitat de la seva acció, perjudiquen i fins donen un mal exemple de civisme...

Cal repetir que, en aquest cas, són la influència i els favors que es deuen mutuament la burgesia primer que la estabilitat de la vida ciutadana; cal deixar-los fer, que es desfuguin, i, mentretant, tu, Barcelona, aguanta't, deixant-te atropellar per uns estudiants que, a començos de curs, ja volen fer festa...

Dr. Vilà i Torrent

METGE ODONTÒLEG, de les Escoles
dentials de Madrid i Philadelphia (EE. UU.)

ON PARLE FRANÇAIS

ENGLISH SPOKEN

MAN SPRICHT DEUTSCH

BARCELONA — Carrer Roger de Llúria, 44 (entre Gran-Via i Diputació)

Diada Catalana a Perpinyà

DES DE les primeres clarors de l'aua, Perpinyà, el diumenge, dia 5 del corrent mes, prengué un aire de festa; la capital del Rosselló aïçà la senyera de la patria catalana per a honorar la França heroica.

Per l'ambient hi vaga un entusiasme tot conscient, tot reflexiu. Davant de la Llotja, la multitud seriosa hi viu la seva jornada.

Tots els pensaments convergeixen cap al mateix fi: l'amorosament de les penyalitats sofertes pels generosos catalans en aquesta guerra megalomaniaca, imposada pels folls poders centrals...

Pels carrers de la bella població rossellonesa hi deambulen, infadigables, impertèrrits, escamots de compatriotes que deturen els transeunts condecorant-los amb insignies al·legòriques, i la col·lecta va obtenint magnífics resultats.

La faç noble i marçal d'en Jofre, sobre les barres catalanes per fons, té un èxit espantant...

Els rostres irradien llum; els cors, batejats de joia, s'eixamplen, obrint-se a la expansió col·lectiva, i tot apar il·luminat per un sol tardorenc, que fa més admirable i suggestiu, encare, l'aspecte de festa patriòtica que ofereix la ciutat, endomasada amb la sang i l'or de les catalanes banderes que es gronxen a l'impuls de un lleu oreig de tramuntana...

A la tarda, la festa esdevé emocionadora: la gentada, amb remors d'alegria i entusiasme incontenibles, invadeix l'incomparable Passeig de les Plàtanies, aon, amb un gust i un compte particularíssims, hi són ja instal·lades les parades en les que poden adquirir-s'hi objectes, el producte de la expensió dels quals és a benefici dels catalans que es batien contra l'imperialisme caduc...

Cada una de les set expensióes està consagrada a una obra i ostenta un títol distintiu: Les dones de la França. L'assistència dels mobilitzats. El socors als ferits. Els presoners catalans. Els mutil·lats rossellonesos. Els cinc francs dels combatents. Els soldats tuberculosos.

Les venedores: no descansen en la seva tasca nobilíssima, i el públic hi acut a portar la personal cooperació a aquella labor que tants dolors ha d'apaivagar i tants i tants somriures de agrament motivarà entre els braus treballadors de la pau del món.....

Al teatre de Natura i al camp de Sports esclaten els aplaudiments, i l'aire del capvespre juga, tot mandrós, amb les notes de la musica, emportant-se-les cap a les ignotes regions edíliques...

Quan l'astre del dia ja s'ha post fa estona, les gents que han donat ànima i vida a la festa que fineix retornen a les llars, amb la consciència satisfeta pel compliment del deure d'haver contribuït, tots, a endolcir les amargors de la lluita als legionaris de Catalunya de la guerra per la pau!

Unió Catalanista Secció Oficial

LA JUNTA Permanent de la Unió Catalanista, enterada de la llegenda que la Comissió de Foment proposa a l'Ajuntament per a ésser col·locada al monument d'en Rafel de Casanova, s'ha dirigit, darrerament, als regidors nacionalistes republicans i regionalistes, per mitjà dels respectius caps de minoria, per a que s'oposessin a l'aprovació de tota llegenda que, de una forma clara i categòrica, no expressés que en Rafel de Casanova caigué ferit en defensa de la llibertat de Catalunya.

La comunicació a que ens referim diu així:

Excel·lentíssim senyor:
Entenent aquesta Junta Permanent que els actes realitzats pels homes, no tenen, ni poden

tenir, altre valor que aquell precís que la voluntat del qui les realitza els hi dona, i que, per tant, és deure sacratíssim el no desvirtuar-los, car això fóra un irrespectuós i antipatriòtic tort que se'ls faria, a Vos es dirigeix per a que, per vostra qualitat de Conseller de la Ciutat i cap d'una de les Minories de tendència catalana de nostre Excel·lentíssim Ajuntament, vulgau prestar vostre valios concurs, ensems que recabar-lo de vostres companys de minoria, al ferm desig de la Unió Catalanista, de que sien respectats, amb tota la seva integritat, els fets que pertanyen a la Historia, contribuint Vos a aital fi intercedint per a que la llegenda posada en el monument erigit en llaor i memoria del que fou invicte Conseller i ferm català, en Rafel de Casanova, sia tan clara i categòrica; que sens dubte de cap mena digui a les generacions actual i futures que aquell brau patriota caigué ferit en defensa de les llibertats de Catalunya, únic valor que té tan gloriosa gesta, car entenem que tota altra llegenda, malgrat, potser, tenir el dò de a molts ésser grata, fóra una ofensa que es faria al qui, tan dignament complí amb la seva patria i ensems nostra.

De vostre regonegut amor a Catalunya i de vostre lleial i recte criteri n'esperem aquest servei a la veritat i a la patria.

Visqueu molts anys per a treballar per a Catalunya.

Ciutat, 14 de Novembre de 1916.

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

El Festival de Sang Nova

A VUI, dissabte, a dos quarts de deu de la vetlla, tal com ja tenim dit, el Centre Republicà Català Sang Nova celebrarà un festival a profit dels voluntaris catalans que lluiten per la causa dels al·liats.

El programa que s'ha confeccionat és com segueix:

PRIMERA PART

Parlament de obertura pel Representant de la Junta Permanent de la Unió Catalanista, Jaume Cardús.

Polonesa núm. 3, Chopin, pel mestre Soler.
Flors de sang, Apeles Mestres, poesies llegides per la nena Rovira, el nen Aramón, i en Bargalló i en Busquets.

Otello, «Ave, Maria», Verdi, per la sopràn S. Alcaina.

Rigoletto, «Parisiamo», Verdi, pel baríton senyor Coll.

Poesia llegida pel senyor Oliveras.
Tosca, «Vis d'Arte», Puccini, per la sopràn Elvira Samsó.

Esplai, Mas i Serracant, per la contralt A. Serra.

Poesia llegida pel senyor Feliu.
Carmen, romança, Bizet, pel tenor Hierro.

SEGONA PART

Polonesa núm. 1, Chopin, pel mestre Soler.
Enyorament, Clavé, per la sopràn S. Alcaina.
Poesia llegida pel senyor Tiell.

Un ballo in maschera, Verdi, pel baríton senyor Coll.

Ton i Guida, Humperdinck, duo per les cantatrius A. Serra i E. Samsó.

Lectura de poesies.

Tosca, Puccini, romança, pel tenor Hierro.
Ell, el més gentil, Schumann, per la contralt A. Serra.

Poesia llegida per en Bargalló.

Bruniselda, Himne, Morera, pel tenor Hierro.
La senyoreta Gili acompanyarà, al piano, totes les cantatrius i cantants.

És d'esperar que tots els simpatitzants de la heroica acció dels nostres homes no mancaran a fer acte de presència a aquesta festa organitzada pels nostres amics de Sang Nova.

La Unió Catalanista i la independència polonesa

LA UNIO Catalanista —que viu i ha viscut, sempre, de les efectivitats ideològiques que arreu del món es proclamen com a part integrant del nacionalisme, i, per tant, sent com a propis els trasbals que, tant com el nacionalisme, afecten els homes als quals les accions de tirania els determinen dolors, accions que, en tots els seus aspectes, al món hi són exercides, i que, en els actuals moments, arriben a una gravetat jamai assolida, malgrat disfreçar-se amb les vestimentes puríssimes de la bondat i de la justícia— creu ésser-li un deure propi, no tansols per a respondre, així, a la seva historia immaculada, sinó, també, de una manera ferma i lleial, a la seva present significació, fer, en nom dels devots de la llibertat dels pobles i dels grans principis del bé i de la justícia, la següent:

DECLARACIÓ

D'ésser marcada i netament anti-nacionalista l'acció practicada pels Imperis centrals d'Europa al proclamar la independència de Polònia, car aquest fet no respon ni obeeix de la faïç més llunyana, al ferm desig d'una justa reparació, al contrari, ella contribueix a la definitiva consumació de fets, que cap nacionalista pot acceptar, doncs la llibertat, avui, aparentment donada, no és altra cosa, que la definitiva consolidació de l'esquarterament de la martre Polònia, car manté, dins un sol cos nacional, dos poders a ell estranys i no tansols a ell atentatoris, en quant a la plena sobirania del poble fa referencia, sinó, també, fortament tirànics i desnacionalitzadors, per l'acció centralitzadora que en la part injustament retinguda per ells de la nacionalitat polonesa, realitzen, agreujat tot, per l'atentat inhumà que significa la sotsmissió forçosa de la sacratíssima llibertat individual dels homes polonesos, al repugnant militarisme alemany.

I la Unió fa aquesta declaració per entendre, essent, així, fidel als principis fonamentals del nacionalisme, que tota acció alliberadora que al món es realitzi, deu ésser total en els seus aspectes individual i col·lectiu.

Barcelona, 15 de Novembre de 1916.

Amadeu Peig, PRESIDENT.—**Pere Manén i Artés**, VICEPRESIDENT.—**Antoni Colomer i Tutau**, TRESORER.—**Joan Monés i Costa**, TRINITAT COMAS I CORBERA, **Josep Serra**, **Jaume Cardús**, VOCALS.—**Ramón Durán i Albesa**, SECRETARI DE PROPAGANDA.—**Josep Grant i Sala**, SECRETARI DE ACCIÓ CULTURAL I SOCIAL.—**Francesc Rosell**, SECRETARI DE RELACIONS EXTERIORS.—**Francesc X. Casas i Briz**, SECRETARI GENERAL.

EL DOCTOR MARTÍ I JULIA

Encare que lentament, la salut del doctor Martí i Julia va restablint-se, havent-se anat accentuant, durant aquests darrers dies, la millora iniciada.

Al gran nombre de companys que han passat per aquesta Redacció interessant-se per l'estat del doctor Martí, els donem les nostres més cordials mercès, i ajuntem a la d'ells la nostra aspiració que una ràpida convalescència faci recóbrar a l'il·lustre i benllogut amic, la salut perduda.

La Unió Catalanista al poble

MANCARIA, la Unió Catalanista, al contingut del seu programa i a la consciència dels seus homes, si en aquests moments dolorosíssims de grans privacions, no alcés, irada, la veu de protesta, en nom de la fraternitat i de la justícia.

Si greu ja era la situació de les classes populars catalanes abans de la lluita sagnant que flagel·la, avui, a Europa, la situació d'ara no té parió; i nosaltres que lluitem fermament per a que desapareixi el predomini del capital, que és el predomini de la força; que aspirem a un comunisme que faci iguals a tots els homes, protestem amb tota la energia possible, de l'abandonament de les funcions de govern a mans dels qui no tenen altre ideal que l'enriquir-se a costa de la salut del poble i de la seva misèria.

Nosaltres que aspirem a una Catalunya llibertada amb homes lliures, i jamai a una Catalunya llibertada amb homes esclaus; que laborem per l'enfortiment de la raça i pel predomini de la justícia, no podem deixar de rebel·lar-nos contra els causants de la situació actual, contra aquest constant encariment de la vida que ha de portar fatals conseqüències en l'esdevenidor de la nostra patria.

Mentre a cada moment s'invoca al poble català, en nom de Catalunya, per a les concupiscències polítiques, no manquen explotadors que apel·len sempre al sagrat nom de la patria, però que, aprofitant la desballestada funció del govern espanyol, realitzen l'agi més escandalós sens recordar-se de que l'obrer, el gran poble català, s'escola de feblesa, i abandona el terror patri fugint de la misèria.

La Unió Catalanista que creu que la funció de l'Estat deu ésser regulada per un esperit de justícia; que, essent l'Estat la representació suprema de la col·lectivitat, deu intervenir totes les accions industrials i mercantils per a evitar la explotació del poble; que té sentat en el seu programa la aspiració de « s'ha d'anar de dret i gradualment a la socialització i municipalització de les funcions socials i tenim per objectiu socialitzar la terra »; que ha afirmat el regneixement integral del dret a la vida; podia deixar, doncs, la Unió Catalanista, de dir la seva paraula en els actuals moments?

No sabem veure per enlloc el més petit interès, ni en l'Estat, ni en els organismes administratius de Catalunya, per a posar remei al mal que corca la nostra existència individual i, per tant, col·lectiva. La incautació de quelques mercaderies de que tant s'ha parlat ha resultat una farsa; les subsistències augmenten de preu a cada moment, i la intervenció de l'Estat i dels organismes dependents, que devia evitar l'agi, no s'ha realitzat, i, així, la vida del nostre poble ha quedat abandonada a la mercè dels homes sense consciència que han volgut mercadejar-hi. Pot haver-hi ningú que, amb sentiments d'humanitat, pugui acceptar, sens protestar, l'actual situació?

Quan la indústria i el comerç del país sofreixen una greu crisi, és fins a cert punt comprensible la repercussió dolorosa en la classe obrera; allavors és la conseqüència d'un fenomen per tothom deplorat i que repercuteix amb una major o menor intensitat en tots els estaments socials. Però quan la crisi no hi és, i si en qualque branca s'hi troba és molt relativa; quan la producció ha donat faulosos beneficis extraordinaris, l'obrer, l'element productor de la riquesa, té dret a una participació extraordinària d'aquests beneficis. Però el que ha succeït a Catalunya, ha sigut que, mentre les utilitats sumaven quantitats immenses i els queviures pujaven, i pugen, exageradament, de preu, els sous han restat immòbils. I a mesura que la desproporccionalitat ha anat augmentant, el malestar del poble ha anat creixent.

És per això que la Unió Catalanista, que sent les aspiracions proclamades per les doctrines socialistes per a la solució del problema econòmic, junta la seva protesta noble, sincera, a la dels conciutadans que, en en aquests dies, protesten, com nosaltres, del predomini abusiu del capital.

Barcelona, 18 de Novembre de 1916

Amadeu Peig, President; *Pere Manén i Artés*, Vicepresident; *Antoni Colomer i Tutau*, Tresorer; *Joàn Monés i Costa*, *Trinitat Comas i Corbera*, *Josep Serra i Jaume Cardús*, Vocals; *Ramón Durán i Albesa*, Secretari de Propaganda; *J. Grant i Sala*, Secretari d'acció Cultural i Social; *Francesc Rosell*, Secretari de Relacions Exteriors, i *Francesc X. Casas i Briz*, Secretari General.

L'actuació obrera

COM estava anunciat, la Unió Ultramarina celebrà el miting que, per a fer afirmació societatària i per donar compte de les gestions fetes per la Comissió pro-tancament a les nou, havia organitzat.

L'acte es vegé poc concorregut però hi regnà gran entusiasme. Diferents oradors feren ús de la paraula, posant de relleu la importància de la

reivindicació assolida, la del tancament a les nou, la qual transigent amb els recels de certs patrons s'implantarà condicionalment per sis mesos, havent-se redactat un Reglament, al qual deuràn atendre's obrers i patrons.

Feren parlaments, els següents oradors: Soler, Augé, Samsó, Font, Girbés, Domínguez, Gorga, Vives i el president de la entitat, en Rovira, qui resumí.

S'aprovaren les següents conclusions:

1.ª Fer pública i enèrgica afirmació societa-

ria, fent constar el desig de que es compleixi amb tota integritat, l'acord pres entre obrers i patrons que començarà a regir des del dia 13 del corrent.

2.ª Interessar-se prop del governador civil i de l'alcalde d'aquesta ciutat, per a que intercedixin per a fer complir ço comúment acordat.

3.ª Palesar als patrons i col·lectivitats que han ajudat a fer efectiu aquest acord, el més pregón agraïment.

♦ La Societat de Fundidors en ferre ha fet públic l'aixecament del boicot a la casa Cantó per no haver cedit a les peticions dels obrers fetes.

♦ Els tintorers de la casa Pascual, Germans, d'Igualada, acaben de guanyar la vaga que tenien plantejada amb dita casa, assolint l'augment del salari fins a 23 pessetes que darrerament havien demanat.

♦ Des de dissabte passat es logrà que regís la jornada de nou hores en el taller del garatge de la casa Lluís Bordes, ço que representa un nou triomf pels obrers mecànics.

♦ El Comitè Regional del Treball s'ha adreçat a totes les organitzacions obreres de Catalunya fent la declaració de que a fi i efecte d'establir la major cohesió entre la classe treballadora en les lluites contra el capital i la més completa organització de les seves corporacions, que aquestes es federin en les respectives localitats, confederant-se, després, regionalment per a formar en definitiva la confederació nacional.

Així mateix exposa la forma més pràctica per a efectuar les liquidacions de les quotes que venen obligades a satisfer.

♦ Com estava anunciat, a Sant Martí i a Sans, tingueren lloc, el diumenge passat, els mitings pro-amnistia, abaratiment de subsistències i crisi de Treball.

Una gentada immensa acudí a la crida feta, exterioritzant, amb la seva presència, el malestar i misèria que s'està passant.

Els oradors foren tots molt enèrgics en llurs parlaments, combatent aquesta ficció que es nomena Llei de Subsistències, així com la disposició dictada referent a l'amnistia.

Els atacs foren dirigits al govern i autoritats, fent-los extensius als que, votats pel poble per a que el defensin i dignament el representi, l'exploten i el vexen.

En el darrer d'aquests mitings, s'aprovaren les següents conclusions:

1.ª Volem una ampla amnistia per mitjà de la qual es lliberti a tots els que prenen per delictes d'opinió, delictes comuns a conseqüència de les vagues, com pels successos de Juliol de 1909, Cullera, Unión, Cenicero, Manzanares, Puerto del Son, Benagalbón i Castellví, sens excepció de cap mena.

2.ª Que desapareixi l'arbitrarietat comesa contra els anarquistes, socialistes i sindicalistes, als quals se'ls fixa.

3.ª Que els preus dels lloguers i articles de primera necessitat retornin al seu estat normal.

4.ª Que es prohibeixi la sortida cap el estranger de tots aquells articles de primera necessitat que es produeixin en terres de l'Estat i que escasseixin en el mercat.

5.ª Volem el dret a la vida, respecte a la nostra ciutadania com a productors de tota riquesa i com a homes.

GUAITA

No sabem si arreu del món la política es practica amb la farsa que entre els polítics catalans i no catalans que a Catalunya viuen; i, si fos així, n'hauria per a no creure en cap possible honorat i digne arranjament de la vida col·lectiva, en quant se refereix a l'aspecte polític.

Segons el nostre entendre—és clar que devem viure equivocats—, la política és no res més que el mitjà que la actual organització social se ha donat per a, amb la acció seva, atemperar les necessitats de cada col·lectivitat al moment en que viu, i, del contrapòs dels diversos pensars, escollir el millor, o que, quan menys, ho sembli. Això és el que nosaltres—ignocents!—creiem.

Es veu que no és així. Tots haureu sentit parlar dels radicals als regionalistes, i de lla-dres no els deixen. També, als radicals, els haureu oït parlar dels regionalistes, i us els presenten com a veritables facinerosos. Els xais de cada cleda, els sense pròpia voluntat de cada un dels partits polítics, ho creuen cegament, i no solament ho creuen, sinó que ho diuen, apoiats en el que les conveniències de cada moment polític fan dir als diaris respectius.

Però la casualitat fa que a un diputat espanyol se li acudeixi parlar en ple Parlament de unes suposades o certes disbauxes de la Junta de la Exposició de Industries Elèctriques de Barcelona, i en Ventosa i Calvell, en nom dels regionalistes, fa un complet elogi de la administració radical, i en Lerroux se aixeca a parlar en defensa de la administració regionalista.

Si, després que els de aquí es combaten despietadament, aquelles manifestacions són fetes amb sinceritat, què en restarà de la pròpia opinió dels ramats que els segueixen?

Això és la política? Certament que això té un altre nom, emperò, per avui, ens limitarem a qualificar-ho de farsa en els directors, i de imbecil·litat en els que, veient-ho, els segueixen. — F.

Els conflictes socials

ELS EBENISTES

PER a donar compte del curs de la vaga celebraren un miting el diumenge passat. Aquesta segueix igual, no minvant, però, l'entusiasme entre els vaguistes, ço que posaren de manifest tots els presents.

Els parlaments tots foren encaminats a mantenir la cohesió entre els vaguistes, no defallint fins assolir la implantació de les vuit hores.

Se sab, per bon conducte, que la divergència de criteri regna entre els patrons ebenistes, car,

mentre els més refractaris a concedir millores als obrers, consideren aquesta vaga com un moviment anàrquic, sense fonament, provocat per elements estranys, els altres ho consideren el fruit de la bona organització obrera que els ha permès consolidar-se esperant el moment oportú per a plantejar, amb tota energia, el programa de llurs reivindicacions.

Això no deixa d'ésser un detall important pels obrers ebenistes, i que els deu esperonar a persistir en la seva actitud, segurs d'assolir un esclatant triomf.

ELS CONTRAMESTRES

La vaga de contramestres, que ja fa vint setmanes que dura, no porta, per ara, camí de solucionar-se. La entitat sindical, El Radium, segueix clausurada, el que no deixa d'ésser una denigrant coacció de la que feu arma la policia i burgesos confaultats per a fer fracassar aquest moviment.

ELS DE TRANSPORTS I MUDANCES

No ha sofert, fins al moment que escribim aquestes ratlles, cap variació els curs de la vaga per aquests obrers sostinguda, continuant la burgesia amb les seves immoralitats i resistint, mercès a la cooperació que els hi presten aquests desgraciats que vénen la seva llibertat, anul·lant la dignitat pròpia exercint d'esquirols.

PER AL SOSTENIMENT DE

LA NACIÓ

ESTEM satisfets del resultat que va obtenint la nostra subscripció, car es demostra que els bons amics que a la mateixa contribueixen estan persuadits que, per al bé de les nostres idealitats nacionalistes-socialistes, és d'alta conveniència el sosteniment del nostre setmanari.

Nosaltres ens sentim gojosos de poder-ho fer constar així, bò i declarant que qui ajuda a eixugar el dèficit de LA NACIÓ, ajuda, ensems, a que la propaganda del nacionalisme socialista de la nostra terra, se manifesti persistentment, amb continua insistència...

Els donatius rebuts durant la darrera setmana, són com segueixen:

	Pessetes
Suma anterior.	63'50
Emili Sellarés	1
Leopold Puig	0'50
Eugeni Sabater	2
Pere Güell i Marfà	1
Frederic Pèll i Cuffi	10
E. B.	1
Domènec Latorre	1
Jaume Prats	0'50
Josep Planuch	0'50
Total.	81

NOVES

L A Editorial Minerva, S. A., està preparant, per a primers de Gener de 1917, la publicació de la *Historia Nacional de Catalunya*, original del conegut i notable escriptor nacionalista A. Rovira i Virgili.

La edició de la obra esmentada serà esplèndidament notable i il·lustrada amb una infinitat de gravats. Setmanalment, començant en la data indicada, n'apareixerà un quadern de setze planes,

de gros format, qual preu serà de cinquanta cèntims.

Diumenge passat, l'Orfeo Gracienc donà el segon concert popular dels quatre que té anunciats al teatre Eldorado.

Amb satisfacció, podem dir que no ens equivocarem en nostre auguri, car la concurrència era molt més nombrosa que a l'anterior.

El programa estava dividit en tres parts.

Hi havia composicions per a cada una de les tres seccions i, a més, de conjunt.

Tots els executants laboraren a consciència, particularment la secció infantil, que cantaren *Plovent*, *La baldusa* i *Les lletres*, havent de repetir-les totes tres.

Les composicions de conjunt quasi es bisaren totes; *El mestre*, d'en Pecanins, fou dirigit per ell mateix, que es trobava entre el públic. *La mort de l'escolà*, que és de les coses millors que ens ha fet sentir l'Orfeo Gracienc, commogué indistintament l'auditori en massa que acudí a Eldorado a escoltar els cantaires orfeonistes de Gracia.

Finalment, el públic demanà *Els Segadors*, que l'Orfeo cantà, entre l'entusiasme i els aplaudiments que la concurrència li tributava.

Demà, a dos quarts d'onze del matí, al mateix teatre, s'hi celebrarà el tercer concert, cantant-se, a precés d'uns quants bascons, l'himne basc *Guer-nikako Arbola*.

La tercera part del programa està integrada per composicions del mestre Enric Morera.

Esperem que constituirà, aquest concert, penúltim de la serie anunciada, un èxit per a l'Orfeo i per al seu laboratori i competent director mestre Balcels, que de tan bella i artística faicó enalteixen i honoren la terra catalana.

El Consell Directiu del nou Centre Nacionalista Català ja té acordada la data inaugural de tasques polítiques. Se celebrarà, aquesta, el proper dissabte, dia 25, amb un gran miting nacionalista. Durant el diumenge, dia 26, tindran lloc els següents actes: al matí, acte d'inauguració de l'Agrupació Feminal de la U. C., secció del C. N. R.; a la tarde, audició de sardanes per una renomada cobla; i a la nit, presentació de l'elenc dramàtic de la entitat, que dirigeixen en Josep M.ª Francès i en V. Castelló.

La funció que se celebrarà serà dedicada al patriarca del teatre català, en Frederic Soler (Pitarra), posant-se en escena una obra, anys ha no representada, del mateix autor, del qual es descobrirà un hermós bust que ornamentarà, des d'aquell dia, la gran sala-teatre del C. N. C.

Als actes inaugurals seguiràn una serie de conferències, algunes de controversia, a càrrec de varies personalitats de les democracies nacionalistes-socialistes.

Diumenge passat, a la nit, a l'Orfeo Gracienc, davant de una concurrència força nombrosa, el professor guitarrista Emili Pujol executà diverses composicions dels mestres Bach, Sor, Schumann, Mendelshon i Tàrrrega, oïnt justes i repetides ovacions pel seu acuradíssim treball.

MUNDIAL PALACE

COBERTS DES DE PTES. 3'50 - CONCERT TOTS ELS DIES

Els divendres Boullabaisse - Dissabtes menú corrent i vegetarià

PORTA DE LA PAU

C. E. d'Arts Gràfiques, S. A.—Mallorca, 257 bis

LA NACIÓ

ABONAMENT

2 pessetes trimestre : : Estranger: 3 pessetes